

TOLSEMI

Klassiskt dømi um fremmandaræðslu

Í einsháttaðum fólkasamansetingum trívist ræðslan fyri tí ókenda best, og skapar ofta gróðrarlíkindi fyri ógrundaðum páhaldum, sigur Rógvi Olavson, mentanarsosiologur

Mortan Østerø

Gamlaárskvøld setti lögmaður hol á eina bløðru, sum tykist hava verið full av fremmandaræddari evju. Í nýggjársrøðuni hjá sær, vildi lögmaður seta føroyingar inn í eitt altjóða høpi frá 2014, ið vitnaði ógvusligan ágang kring heimin. Fyri 2015, vildi lögmaður kanna móguleikan fyri, hvørt føroyingar ikki kunnu veita flóttafólki politiskt friðskjól. Við hesum ætlanunum, tók drúgt kjak seg upp, sum spjaddi fólki í tvær legur – tey sum gjarna vildu veita hjálp og tey, sum ikki vildu hoyra taluna um at fáa fremmand fólkhendan vegin.

Januar, sum er ein av spakastu mánaðunum í tíðindahøpi, gjørdist bráðliga á tremur við tilfari um flóttafólk. Undir talgildu tíðindunum á føroysku fjølmiðlunum, gjørdi fólk dúgliga vart við hvørjar avleiðingar tað kundi fáa fyri føroyska samfelagið at fáa fólk við øðrvísi mentanum enn tí føroysku til landið. Verður hugt gjøgnum listan við viðmerkingunum, gerst skjótt greitt, at størsti óttin stendst av yvirgangi og viðgongdum hugsanum. Hóast einans 23 muslimar búgva í Føroyum sambært Hagstovuni, og Føroyar tiskil ikki hava stórvægis royndir av muslimum, so er tað júst hesum trúarbólkinum, ið helm-ingurin av viðmerkjarunum stúra fyri at fáa til Føroya.

Rógvi Olavson

Vanligt at ræðast tað fremmanda

Rógvi Olavson, mentanarsosiologur heldur tað tó ikki vera serliga løgi, at føroyingar bera ótta fyri muslimum.

– Verða vit konfronterað við eitthvørt ella einhvønn, sum vit ikki skilja ella hava stórvægis vitan um, so hava vit menniskju lyndi til, at fylla hetta tómrúmið við ymiskum uppfatanum og í grundini, fordómum. So eg eri als ikki bilsin um, at nógvir føroyingar kjakast upp á handan mátan, sigur Rógvi.

Hann ásannar, at tað eru ávísar viðgongdar sannføringar og hugsanir, sum kunnu vera vandamiklar, sum eitt nú viðgongdir islamistar, men tað rættvísger ikki, at allir muslimar verða flokkaðir saman við hesum.

– Vit skulu ikki avvísa,

at tað finnast ideologiir og áskoðanir, og summi vildu sagt; átrúnaðir, ið hava vandamikil hugskot, sum eisini verða fylgd av vandamiklum fólki. Men tá ið tað er sagt, so er tað eisini skelkandi, at nógvar av viðmerkingunum í føroyska kjakinum, eru so ógvusligar og generaliserandi, sum tær eru, sigur Rógvi og tekur fram álopið á Charlie Hebdo sum dømi.

– Tað kann hugsast, at hesir yvirgangsmenninir somuleiðis líða undir einari líknandi fávitsku og tiskil taka undir við ógvusligum páhaldum, sum verða rættað móti vesturlendingum. Tað er kanska motiverað av einari yvirnáttúrligari trúgv – men tað ber sjálvandi bert til at gita um, sigur Rógvi, og vísir á, at við viðgongdum hugsanum, verður ein noydd-

ur at minna seg á, at tað snýr seg um fá fólk, ið fylgja hesum hugsanunum.

– Talan er sjálvandi um ein minniluta, ið tekur undir við somu áskoðan sum hesir menninir, og tiskil er meira hóskandi at rópa teirra jihadismu fyri eina ideologiska grein innan islam, heldur enn at bólka allan yvirgang undir diffusa felags heiti 'Islam', sum bara er eitt paraply heiti fyri túsundtals átrúnaðarlígar hugsjónir. Men, hóast talan er um ein minniluta, so varpa fjølmiðlarnir nógvar meira út um hvat júst hesin muslimski minoriteturin fremur av yvirgangi, enn hvat muslimar annars takast við.

Stórt tekki fyri fjølmiðlarnir

– Tað er jú ikki bert jihadisman, sum er ein vandamikil ideologi, men hon hevur onkursvegna eina ótrúliga attraktión fyri miðlar í heimshøpi, og tað er eisini tað, sum er meiningin við jihadismuni – alto at rúnarbinda vesturlendskar miðlar við alskyns ræðusøgum. Gjøgnum fjølmiðlarnar verður sagt okkum nógvar um hvat jihadistar fremja av yvirgangi, heldur enn yvirgang, ið er motiverað av onkrari aðrari ideologi. Vit kenna til dømis hinduistiskar terroristar í India, buddistiskar terroristar í Myanmar, ella 'white supremacy' bólkar í USA, sum øgiliga ofta siga seg hava kristna gudin á sínari

síðu, men sum øll moderat kristin ivaleyst høvdu kallað eina viðgongda ideologiska grein av kristindómi, sigur Rógvi.

23 muslimar í Føroyum

– Sjálvandi spælir átrúnaðurin Islam ein leiklut, og tað kann vera, at meira harðskapur er framdur í navni Islams enn í øðrum átrúnaðum, tað veit eg ikki. Eins og aðrar mýtugrundaðar dogmur er Islam á tremur við hugskotum, sum als ikki hóska saman við modernaðari vesturlendskari og demokratiskari ideologi. Tað er tó langt frá teksti til handling, og tí skal øgiliga nógvar til, áðrenn eitt menniskja fremur so ógvusligan harðskap.

– Tað er ikki bara teksturin í koranini og yvirnáttúrligu sannføringarnar, men eisini ørandi ilógur í madrassaskúlar í muslimsku londunum og nakrir politiskt motiveraðir lærumeistarar, sum eru atvoldin til, at vánaligu hugskotini í koranini hava vunnið so stóra hevd í dag, og at harðskapurin í tekstinum verður umsett til harðskap í verki. Og, tá ið vit reagera so hysteriskt, sum nógvir føroyingar gera á Facebook, so hjálpa vit polariseringini, sum jihadisman roynir at fremja í vesturheiminum, sigur Rógvi.

Hóast tað eru ógvuliga lítil sannlíkindi hjá føroyingum, at koma í samband við muslimar í egnum landi,

so tykjast flestu atfinningarsomu viðmerkingarnar móti fremmandafólki taka stóði í fundamentalistiskari islam. Sambært Rógvi Olavson, er hetta er nakað, sum eyðkennir samfeløg, ið hava eina heldur einsháttaða fólkasamanseting.

– Eg eri ikki serliga bilsin av, at fremmandaræðslan hjá føroyingum verður rættað móttvegis einari ókendari mentan, sum hevur verið grovt uppteknað í fjølmiðlunum. Føroyar er eitt ógvuliga klassiskt dømi um ein útijaðara, við einari homogenari mentan og fáum útlendingum. Í tilíki samfeløgum er fremmandaræðslan ræðuliga nógvar stórri enn í stóðum, har man hevur nógvar ymiskar mentanir. Hetta er nakað, sum ger seg galdandi alla staðni, sigur Rógvi og vísir á Danmark og USA sum dømi.

– Samanbera vit størri, fjølbroyttu býirnir í Danmark við homogena útijaðaran, ella 'den jyske hede', so síggja vit sama tendens. Fremmandaræðslan trívist betri í homogenu býunum. Og loyva vit okkum at taka eitt ekstremt dømi, sum Nazi Týskland, so hevði fremmandahaturin hjá nasistunum eisini nógvar stórri undirtøku í útijaðaranum enn hann hevði í teimum størri býunum. Í so máta, er fremmandahaturin í homogena føroyska samfelagnum als ikki nakað ein-dømi, sigur Rógvi.

VIÐMERKINGAR Á FACEBOOK:

» Moskeir og sharialógir, nei annars takk.

» Haldi heldur at tey sum hava hug at gjalda fyri innvandraran kunnu tilmelda seg ein eyka skatt (líka sum kirkjuskatturin) og so kunnu teir pengarnir fara oyramerkir til hasi londini... eingin orsök at taka trupuleikarnir hendanvegin :)

» Ja eg veit ikki um manne vil abbaðarnir hjá honum skulla vaks upp við SHARIA-lóg. Og fólk blíva hálshøgð á vaglinum hvønn dag.

» Allir muslimar eru ikki terroristar, MEN allir terroristar eru muslimar, so boðskapurin er sólaklárur, Vit skulu ongan flótta úr hesum londum hava til Føroyar. Hjálpi okkara egnu fyrst !!!